

SLOVANSKA KNJIŽNICA
LJUBLJANA

B2865

KAVARNARJEV IN ŽGANJE TOČNIKOV
V LJUBLJANI

100

Pravila

zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in skuharjev
v **Ljubljani.**

---

§. 1.

Namen.

V smislu §. 114. zakona z dne 15. marcija 1883, drž. zak. šte. 39, s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red, je zadruzi namen: gojiti čut obrtniške skupnosti, hraniti in povzdigovati stanovsko čast med zadružnimi člani in njihovim pridružencem moškim in ženskim, kakor tudi pospeševati skupne obrtne koristi svojih članov in pridruženec.

Posebno ima nalogo:

- a) skrb delovati postavnim potom na to, da se varujejo obrtne koristi zadružnih članov, pospešujejo, zastopajo in obstoječi nedostatki odpravijo; skrb za vzdrževanje pravih razmer med udom in njih pomočnim osebami, posebno oziraje se na napravo in vzdrževanje reda, po katerem je pošiljati delavce takim, ki jih potrebujejo;

- b) skrbeti in pospeševati občne in posamezne koristi svojih članov iz ozirom na se zgodbe oškodbe istih po nepostavnim točarenji ali prodaji vina, piva, sadnega mošta i. t. d., ali oddaje za jed vže popolnem pripravljenih jedil in s tem da se izposluje krepko zadrževanje in odprava tacih v imenovane obrte se-gajoče delovanje;
- c) skrbeti za dobro vredbo vseh stvarij, ki se tičejo obrtnih učencev, posebno za izomiko tacih za obrt pomočnih osob, katere bodo obrtnemu stanu v čast in korist; za strokovno in versko-naravno izobraževanje obrtnih učencev; o učni dōbi, o preskušnjah obrtnih učencev in drugih takih stvarih; čuti jej je tudi nad tem, da se izpolnjujejo ta določila in da potrjuje učencem učna spričevala, in da določuje o pogojih, pod katerimi se v obče smejo imeti učenci in o razmeri učencev do števila pomočnikov v obrtu;
- d) najeti prostor za zadrugo, v katerem se zamorejo zadružni člani sniti, razgovarjati o obrtnih zadevah, kakor tudi da se lažje pospešuje delodajanje mej obrtnimi gospodarji in pomočnimi delavci;
- e) sestaviti razsodiški odbor v razsojanje preprirov, kateri se med zadružnimi člani in njih pomočnimi delavci začno iz delovnega, učenega ali mezdnega razmerja; potem pospeševati razsodiško napravo v razsojanje preprirov med zadružnimi člani;
- f) pospeševati ali ustanavljati obrtna strokovna učilišča, ter jih nadzorovati;
- g) skrbeti za obolele moške in ženske pomočnike, s tem da ustanovi bolniško blagajnico, ali pa da pristopi k že obstoječi bolniški blagajnici, da skrbi za bolniško zavarovanje vajencev pri okrajni bolnišni blagajnici ali pa z uradnim dovoljenjem pri drugi enaki bolniški blagajnici;

h) vsako leto poročati v vseh takih dogodkih v zadrugi, ki so imenitni za sestavljanje obrtne statistike.

Razven rednih poročil, predpisanih pod *h)*, mora zadruga oblastvom kakor tudi trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani na zahtevanje dajati pojasnila, ter izrekati svoje mnenje o razmerah, ki se tičeje njih namena. Sme se o tem oziru tudi sama ob sebi obračati do javnih organov v pospeševanje svojih namenov.

§. 2.

Obseg in sedež zadruga.

Zadruga, za katero veljajo ta pravila, obseza tiste osebe, katere v stolnem mestu ljubljanskem na podlagi uradnega dovoljenja (koncesije) izvršujejo gostilničarsko ali točarsko obrt, to je obrt gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in skuharjev, katere se dele v naslednje pravice (koncesije):

a) kateri imado pravico prenočevati tujce; *b)* oddajati jedila; *c)* točiti pivo, vino in sadni mošt; *d)* točiti in prodajati v malem žgane vpojne pijače; *e)* oddajati kavo, čaj, čokolado in druge gorke kakor tudi hladilne pijače; *f)* smejo držati dovoljene igre, in imado sicer pod *a)* dovoljeno pravico samo, ali pod *a) b) c)* navedene pravice skupno, ali pa pod *b) c) d) e)* in *f)* navedene pravice skupno, ali pa pod *b)* in *c)* navedene pravice skupno izvršujejo samostojno, ali kot najemniki ali istih namestniki, kot udje (§. 3.) in njih pomočni delavci (moški ali ženske) kot pridruženci, (§. 9.). (§. 16. postave z dne 15. marca 1883 drž. zak. štev. 39.)

Sedež zadruga je stolno mesto Ljubljana.

§. 3.

Člani zadruge.

Kdor v okraji te zadruge jeden v §. 2. označenih gostilničarskih ali točarskih obrtev v tam označeni način izvršuje, postane že z nastopom obrta član zadruge ter mora izpolnjevati s tem združene dolžnosti. Stanje k zadrugi pripadajočih obrtev in vsako premembo v tem stanju naznanja zadrugi pristojno obrtno oblastvo. (§. 23.)

§. 4.

Potrebščine zadruge.

Za stroške zadruge potrebni novci, izimši doneske za bolniško blagajnico, kolikor ti stroški niso pokriti z obrestimi zadružnega imenja, porazdeljujejo se na vse zadružne člane po visočini pridobninskega davka in se smejo po upravnem poti iztrjevati. O visokosti doklad se vsako leto za prihodnje leto sklepa pri zadružnem zboru. Doklada sama pa se razdeli, ko se je določila nje visočina po zadružnem zboru, od strani zadružnega odbora (starejšinstva) na posamezne člane in se po istem tudi pobira. Vsako leto se mora o dohodkih in stroških in o stanju zadružnega imenja predložiti obrtnem oblastvu konečni s pravorednimi pomagali opravljeni račun, katerega morajo podpisati načelnik in dva odbornika. Vsak član, ki na novo stopi v zadrugo mora plačati net. old. a. v. sprejemnine, katero je plačati pri nastopu obrta, ali istega namestovanja. Sprejemnina se nikdar ne vrača, a sme se tudi od taistega zadružnega člana samo jedenkrat zahtevati.

§. 5.

Pravice članov.

Z vstopom v zadrugo postane vsak deležen tistih pravic, katere imajo člani po zakonu z dne 15. marcija 1883

(drž. zak. št. 39) in kateri pristojne članom zadruga po teh pravilih, posebno postane deležen volilne pravice, kakor tudi skupnih zadružnih naprav.

§. 6.

Kdo ima pravico glasovanja in kdo sme izvoljen biti.

Pravico glasovanja imajo in izvoljeni smejo biti v zadrugi vsi njeni člani. Pravica glasovati in izvoljenim biti je vzeta:

- a) tistim obrtnikom, katerim je in dokler jim je vsled kazensko-sodne obsodbe vzeta pravica, biti izvoljenim v občinski zastop;
- b) tistim obrtnikom, o katerih imenji je odprt konkurz, dokler teče konkurzna obravnava;
- c) tistim obrtnikom, katerim je oblastvo vzelo obrt, dokler je izrečeno, da to odvzetje velja;
- d) tistim obrtnikom, kateri so zaradi slaboumja ali zaradi zapravljenosti pod skrbnikom (kuratelo).

Posebej v to, da se sme kdo izvoliti v raziodiški odbor, potrebno je tako pri obrtniku, kakor tudi pri pomočniku, da je izpolnil 24. leto svojega življenja.

Ženske ali udove, katere imado gostilničarsko ali točarsko pravico (koncesijo), imado kakor drugi člani zadruga pravico glasovati, a ne morejo izvoljeni biti.

§. 7.

Dolžnosti članov.

Vsak zadružni član je v obče dolžan v dosego zadružnih namenov sodelovati po določilih teh pravil, izpolnjevati pravoredne sklepe zadružnega zbora in zadružnega starejšinstva, ter slušati ukaze zadružnega starejšinstva in

zadružnega načelnika. Posebno je vsakemu zadružnemu članu dolžnost nastop ali napoved svojega obrta (tudi ako se odreče obrti [koncesiji]), njega stajališče in vsako premembo, dalje sprejem ali odpust svojih obrtnih pomočnikov, sè istih imenom, starosti in pristojno občino zglasiti zadružnemu načelniku gotovo v teku osmih dneh, ali pismeno ali ustmeno. Ako kdo sè dovoljenjem obrtne oblasti svoj obrt da v zakup, ali ako ga izvršuje po svojem poslovodji (namestniku), mora tudi to v zgoraj navedeni dobi zadružnemu načelniku prijaviti ter naznaniti ime zakupnika, oziroma poslovodje (namestnika).

Člani so tudi zavezani natančno odrajtovati doneske njih obrtnih pomočnikov, kakor tudi doneske, katere imado sami plačati za zadružno bolnišno, ali za kako drugo bolnišno blagajnico, katera zadružno blagajnico nadomesti. Kdor opusti navedene dolžnosti, zapade v vsakem posamičnem slučaju redovni kazni posvarila ali glôbe do desetih goldinarjev, katero določi zadružni načelnik.

§. 8.

Kdaj prestane kdo biti zadružni član.

Samostojni obrtni gospodarji prestanejo biti zadružni člani, kadar opuste svojega obrta vršbo, na podlagi katere so postali člani zadruge, to se pravi, njih obrtno pravico (koncesijo) odlože. Isto velja tudi v onih slučajih, ko jim oblastvo vzame pravico do obrta. (§§. 57. in 138. obr. zak.)

§. 9.

Pridruženci zadruge.

Vsi pomočniški delalci (§. 73. obrt. zak.) zadružnih članov se smatrajo kot pridruženci zadruge in so kot taki predpisom iste podvrženi.

§. 10.

Učenci.

Nedoletne učence je sprejemati na podstavi posebne pogodbe. Učna pogodba se sme skleniti ustno ali pismeno; v prvem slučaju se mora pogodba skleniti pred združnim starejšinstvom; pismena pogodba se mu mora takoj ko se je sklenila, doposlati, in se mora v obeh slučajih v posebni zapisniški knjigi zaznamovati. Koleka in pristojbin prosta učna pogodba mora obsezati:

1. ime (krstno in priimek), starost, obrt ali obrte in stanovišče učnega gospodarja;

2. ime (krstno in priimek), starost in stanovišče učencevo;

3. ime, opravilo in stanovišče njegovih roditeljev, njegovega varuha ali drugačnega zakonitega zastopnika učenca;

4. leto in dan, kdaj se je sklenila pogodba in doklej traje pogodbeno razmerje;

5. določilo, da se posebno brez škode drugačnim zakonitim dolžnostim, katera imata izvrševati pogojnika, obrtni gospodar & zaveže, učenca poučevati v spretnostih svojega obrta, in da je učenec dolžan pridno v obrtu svojega učnega gospodarja delovati;

6. sprejemno pogodbo o učenini, ali o določeni mezdi, o dajanji hrane, obleki, o stanovanji in učni dōbi. O stvarih, tikajočih se obrtnih učencev, določuje se še posebno:

a) učna dōba pri učencih sploh znaša najmanje dve leti. Sprejemnine je plačati pri vstopu tri goldinarje, oprostnina pa se plača pet goldinarjev v združno blagajnico;

b) pri sprejemu učenca se sme pogoditi tudi čas, za katerega se vzame učenec na poskušnjo in med katerim

sme obrtni gospodar, kakor tudi učenec odstopiti od pogodbe. Ta čas na poskušnjo ne sme presežati treh mesecev in računjati ga je v učno dōbo.

Učno razmerje se more, če se ob sprejemu učenca ni pogodila daljša dōba za poskušnjo, vsak čas med prvimi štirimi tedni razdreti s tem, da jeden ali drugi odstopi ;

- c) kadar preteče pogojna učna dōba, ali kadar se prej loči učno razmerje, mora učni gospodar na zahtevanje izdati spričevalo o prebiti učni dōbi, o učencevem vedenji med to dōbo in o pridobljeni izobrazbi v obrtu ; a vselej kadar se razdere učno razmerje, mora se vsaj v osmih dneh, po razdrtji učnega razmerja to združenemu načelniku naznaniti ob izogibu redovne kazni (posvarila ali glōbe do 10 goldinarjev), da se veljavno popravi ter ima v razpregledu matico o učencih. Učno spričevalo mora združni načelnik s svojim podpisom potrditi in pritisniti združni pečat ;
- d) da se doseže glavni namen izobrazbe učencev, dolžan je vsaki učenec, po dovršeni učni dōbi, pri združnem starejšinstvu podvreči se preskušnji. Ta preskušnja mora obsezati to, da učenec njemu izročeno delo svojega obrta dobro izvrši in s tem dokaže, da je v svojem obrtu dobro izvežban.

Združnim članom je skerbeti za strokovno in versko-naravno izobrazbo učencev. Ako se večkrat pripeti, da pri kakšnem združnem članu učenec ne dosežejo dovoljne izobrazbe o dotičnem obrtu in ako tudi druge okolnosti pokažejo, da je tega kriva pomanjkljiva skrb učnega gospodarja, sme mu oblastvo po določilih postave vzeti pravico imeti učence.

- e) Združnim članom je dovoljeno imeti učence, ali njih število ne sme presegati število njih pomočnikov ;

- f) naloga zadrugi je, v slučajih, kadar se učno razmerje zadrugi pripadajočega učenca brez njegove krivde pred pretekom učne dōbe razdere, po možnosti skrbeti za to, da se učenec sprejme pri katerem zadrugi pripadajočem učnem gospodarji;
- g) v slučajih §§. 101, 102, 102 a, in 103 zakona z dné 8. marca 1885, drž. zak. št. 22, ima zadruga dolžnost, če se ne more pravočasno dobiti izjava zakonitega zastopnika nedoletnemu učencu, nadomestiti to izjavo;
- h) obrtnik, kateri vedoma sprejme drugemu obrtniku ubežanega učenca, je kaznjiv in je zavezan sè učenecem skupno jamčiti za škodo, katera se je prizadela po ubegu učenca prejšnjemu gospodarju obrtniku, po §. 1302 občnega državljanskega zakonika.

Ubežani učenec more se na zahtevanje prejšnega obrtnega gospodarja vrniti k istemu nazaj in se tudi kaznuje na zahtevanje po oblasti. K vajencem pa ne spadajo dekleta, katere se v gostilničnih kuhinjah v kuhanju vežbajo, ne da bi hoteli kuharsko umetnost kot obrt izvrševati in katere ne spadajo v varstvo (Obhut) obrtnega gospodarja, nego živijo v krogu svoje lastne družine.

§. 11.

Posredovanje dela. Vstop in izstop pomočnih delavcev.

Da se lože najdejo jeden družega tisti, ki dela iščejo, leže v zadrugi vsakemu na vpogled razgrnjeni imeniki, v katere se zapisujejo dela iskajoči pomočni delavci in obrtni gospodarji, ki po taci delavcih poprašujejo.

Ravno tako se v zadružnem prenočišči naznanjajo mesta, kje je dobiti kaj dela. Nobeden obrtni podjetnik ne sme najeti pomočnika, ki nima zakonite izkaznice, to je delavske

knjige, inace se pregreši proti obrtnem zakonu (§. 79.). Delavsko knjigo, prevzame pri vstopu v delavsko razmerje delodajalec od pomočnika ter zanj izdati pisano potrdilo.

Ob izstopu izpolni načelnik na podlagi pismenega ali ustmenega spričevala obrtnega gospodarja (delodajalca) predale (rubrike) delavske knjižice. pristavi s črnilom svoje ime, ter pritisne zadružni pečat in si pridrži spričevalo. Vsebina tega spričevala se mora na prošnjo pomočnega delavca vpisati v delavske bukvice, vendar le v toliko, kolikor je zanj ugodna. Ko se skonča učno razmerje, mora učni gospodar dati učencu spričevalo o dostali učni dôbi, o njegovem obnašanji med učno dôbo in o pridobljeni izučbi v obrtu.

Ob skončatvi redno dostanega učnega razmerja ima zadružno starejšinstvo na podlagi učnega spričevala oziroma učnih spričeval, kakor tudi na podlagi opazovanj od strani zadruga vsled §. 114. obrtnega zakona dati izučbenico. Posebno priporočajoča spričevala puste se lahko pomočnim delavcem. Pri zadružnih članih je štirinajstdnevna odpovedna dôba med obrtnimi gospodarji in pomočnimi delavci (izimši učence) navadna, če se ni kaj drugzega pogodilo.

§. 12.

Zadružno poslovodstvo.

Zadružne opravke oskrbujejo :

- a) zadružni zbor;
- b) zadružno starejšinstvo, ki je sestavljeno iz zadružnega odbora pod vodstvom načelnika, potem
- c) organi, katerim po (§§. 121 *c* do 121 *h*) zakona s 15. marcija 1883, drž. zak. št. 39, pristoji opravljati posle, odnašajoče se na bolniško blagajnico;
- d) razsodiški odbor.

§. 13.

Zadružni zbor.

Zadružni zbor se sestavlja iz vseh članov, ki imajo pravico glasovanja. K vsakemu zadružnemu zboru je privzemati po tri zastopnike pomočniškega zbora, kateri imajo posvetovalne glasove, da razodenejo svoje želje, ali se o čem pritožijo.

§. 14.

V zadružni zbor sklicuje zadružni načelnik obrtne gospodarje z naznanilom po dopisnicah in enkratnim naznanilom v uradni „Laibacher Zeitung“ in listu „Slovenski narod“, dajoč vsakemu na znanje stvari, o katerih se bode razpravljalo. Zadružni zbor se sklicuje vsako leto vsaj po enkrat. Sklicati ga je tudi tedaj, kadar zadružni načelnik ali dve tretjine odbora to za potrebno spozna, ali kadar četrti del vseh članov to zahteva.

V sklicu mora stati, kje in kdaj se bode zbor vršil. Da je zadružni načelnik sklical zbor, to je naznaniti tudi za zadrugo postavljenemu komisarju (po mestnem magistratu ljubljanskem), kateremu je paziti na zakonito ravnanje. Naznaniti se ima zborovanje vsaj tri dni pred pismeno mestnemu magistratu ljubljanskemu. Prvosedstvo in vodstvo zadružnega zbora pristoji zadružnemu načelniku, ali kadar je on zadržan njegovemu namestniku. Da je zadružni zbor sklepčen, mora biti navzočih vsaj trideset pravic glasovanja imajočih članov. Sklepa se, razven pozneje navedenih dveh izjemah s absolutno večino glasov, ako so glasovi enakoštevlni, odloči predsednik sè svojim glasom. Prenaredba pravil (§. 15. i), potem sklepi za nakup, zastavo ali prodajo nepremičnega premoženja in da se najamejo posojila sklepati se zamore le, ako je navzoča vsaj polovica vsih članov in glasuje dve tretjini navzočih za to. Ako se ne snide prvokrat

sklepčen zbor, sklicati je v štirinajstih dnevih nov zbor, kateri sme brez ozira na število prisedših članov veljavno sklepati o vseh stvareh, razven o zgoraj navedenih slučajih, pri katerih je za sklepčnost navzočnost polovice vsih članov neobhodno potrebna.

§. 15.

Področje zadružnega zbora.

V področje zadružnega zbora spada :

- a) poganjati se za koristi v zadrugo spadajočih obrtnih gospodarjev, ter pretresavati jih, v kolikor ima zadruga namen te koristi pospeševati in pa sklepati o tem;
- b) voliti zadružno starejšinstvo in člane razsodiškega odbora izmed obrtnih gospodarjev, potem voliti izmed obrtnih gospodarjev člane za starejšinstvo, za nadzorni odbor in glavni zbor zadružne bolniške blagajnice, ako taka pri zadrugi obstoji;
- c) sklepati o zastopstvu zadružnih članov pri občnem zboru zadružne bolniške blagajnice po pooblaščenih in voliti te pooblaščenice; dalje sklepati o podrobnih določilih, kako se ima uporabljati pravica zadružnim članom po postavah dné 15. marca 1883, drž. zak. št. 39, in 30. marca 1888, drž. zak. št. 33, pripadajočih glasov v zadružnem občnem zboru in v zadružni bolniški blagajnici;
- d) pretehtovati in odobravati vsakoletne proračune in računске sklepe, ki se tičejo novčnega gospodarenja pri zadrugi, kakor tudi določati donesek, katerega je nabrati po razdelbi na člane;
- e) sistemizovati plačano pomožno osebje;
- f) sklepati o ustanovitvi in organični preuredbi v §. 114. d) zakona z dne 15. marcija 1883 imenovanih učilnic;

- g) sklepati o času, doklej naj traja učna dōba in o načinu, kako naj se preskušavajo učenci;
- h) načelno sklepati o ustanovitvi, oziroma premēni združnih zavodov za učne, delavne, podporne in gospodarsvene namene;
- i) sklepati o združnih pravilih in o njih premembah, kakor tudi o drugih tehtovitih rečeh, ki jih pravila natančneje določajo;
- k) razpolagati z združnim imenjem; to imenje in dohodki iz njega se smejo samo za združne namene uporabljati;
- l) sklepati, če se in koliko naj se da združnemu načelniku plačila za njegovo poslovanje;
- m) sklepati o plačevanji dnevsčine, če je katera, iz združnega premoženja pri razsodiškem združnem odboru poslujočim odbornikom. Nje visokost ima vsako leto po dotičnih določilih ustanovila (štatuta) določati razsodiški odbor (§. 123. obrt. reda). Potrebne predloge mora starejšinstvo predložiti zboru.

§. 16.

Združno starejšinstvo.

Združno starejšinstvo sestoji iz združnega načelnika, njegovega namestnika in združnega odbora, kateri mora biti sestavljen iz šest odbornikov in treh namestnikov. Pri izvolitvi združnega odbora gledati je na to, da so posamezni k zadrugi pridruženi obrti primrno zastopani. Združni odbor volijo v združnem zboru obrtni gospodarji iz svoje srede. Vsako leto izstopi tretjina odbornikov in namestnikov, kateri se nadomestijo sè novo volitvijo, smejo se pa zopet izvoliti. Kdo ima izstopiti se določi prvo in drugo leto z žrebom, potem izstopijo člani združnega odbora po vrsti — let, kakor so bili izvoljeni. Volitev odbora se mora

vršiti v smislu §. 18. odstavek 1. in 2. O volitvi je spisati zapisnik, katerega je podpisati načelnikom in članom glasovne komisije, ter odobriti po oblastvenem komisarju. Pravico, volitve za člana združnega odbora ne sprejeti, imajo samo tiste osebe:

- a) kateri so čez 60 let stari, ali so zaradi trajne bolehnosti zadržani sprejeti mandat;
- b) kateri dokažejo, da njih obrtne razmere neogibno zahtevajo, da morajo nekaterikrat delj časa biti odsotni od svojega stanovitnega stanovišča;
- c) kateri so bili vže člani združnega odbora.

Uradna dôba članov združnega odbora je tri leta, in kadar preteče, smejo se spet izvoliti. K združnega odbora posvetovanjem, katera se napravljajo, kadar je treba, sklicevati je načelniku vse odbornike. K veljavnem sklepu je potrebna najmenj navzočnost polovice vsih odbornikov in načelnika ali njegovega namestnika. Sklepa se z večino glasov; kadar se glasovi jednako razdelé, odločuje načelnikov glas.

O posledkih posvetovanj se mora pisati kratek zapisnik, katerega je podpisati načelniku in zapisnikarju. Odborniki uradujejo brez plače. Vendar se jim smejo povrniti potrebni stroški, katere so imeli v združno korist, kakor tudi daljša izguba časa.

§. 17.

Področje združnega starejšinstva.

V področje združnega starejšinstva spadajo vse stvari, katere niso pridržane združnemu zboru ali katere niso odkazane razsodiškem odboru, oziroma v §§. 121—121 h) zakona s 15. marcija 1883. l. omenjenim organom. Posebno je združnim starejšinstvu tudi upravljati združno imenje pod vodstvom načelnikovem v smislu sklepov (direktiv) za-

družnega zbora, volitev zadružnega blagajnika iz svoje srede, izdavat i zužbenice (učna pisma) (§. 104. odst. 2. obrt. zak.), odpošiljati tri zadružne člane k zborovanju pomočnikov, sè posvetovalnimi glasovami. Zadružnem starejšinstvu pristoji tudi pravica o zadružnih članih in pridružencih, kadar žalijo zadružne predpise, izrekati redovne kazni, kakor posvarila in denarne kazni do desetih goldinarjev. Ta pravica pristoji zadružnem starejšinstvu posebno v sledečih slučajih:

- a) ako se zanemarjajo predpisi o oglasilu pomočnih delavcev, delavk ali učencev;
- b) ako se sklepi zadružnega zbora, ali naročila zadružnega starejšinstva, ali zadružnega načelnika kršijo, ali se istim ne vstreže, posebno pa, ako se po takem ravnanji oškoduje ali krati gmotno stanje, čast ali veljava zadruga;
- c) ako se brani ali opusti izpolnjevati določila pravil o zadružnih bolnišnih blagajnic zastran pobiranja in oddaje doneskov;
- d) v obče v vsih slučajih prestopkov, katere ne spadajo v kompetenco sodniških ali politiških uradov. Posvarilo je izrekati pismeno ali ustno, v zadnjem slučaju po okolnosti tudi pred zbranimi odborniki. V vseh izrečenih posvarilih in prisojenih globah je voditi zapisnik. Ta zapisnik za glôbe je voditi le po načelniku, načelnika namestniku ali zadružnemu odborniku, nikakor pa ne po plačanim uradniku ali služabniku zadruga, katerim se niti v gled v istega ne sme dovoliti.

§. 18.

Zadružni načelnik.

Zadružnega načelnika in njegovega namestnika volijo v zadružnem zboru vsi navzoči člani z nadpolovično ve-

čino, na dōbo treh let. Glasovnice imado pobirati dva po predsedniku imenovana skrutinatorja, katera izročivši mu glasovnice, naznanita predsedniku izid volitve, kateri ga ima takoj zboru proglasiti. Ako se ne doseže večina, tedaj se je pri ožji volitvi volilcem oméjati na tiste dve osebi, kateri sta dobili relativno največ glasov. Kadar jih več dobó po enoliko glasov, razsoja žreb, kogá je vzeti v ožjo volitev, oziroma, kogá je v ožji volitvi šteti, da je izvoljen. Izvoljeni mora v teku osmih dneh predsedniku pismeno javiti, da na njega spadajočo volitev ne sprejme, sicer se smatra, da je volitev sprejel. Volitev zadružnega načelnika potrebuje obrtno oblastvenega potrjenja. Izprazni se med poslovno dōbo mesto načelnika, ali isto namestnika, mora se volitev teh funkcionarjev v teku štirinajstih dneh, od dneva, ko ste izpraznjene izvršiti, ter sklicati zadružni zbor, da po volitvi izprazneno mesto popolni.

O volitvi spisati je zapisnik, katerega imado podpisati udje komisije za skrutinij in katerega ima vladni komisar vidirati. Za slučaj, ko bi se izpraznilo mesto načelnika in njegovega namestnika ob istem času, ima njih mesto izpolniti na letih najstarejši član zadružnega starejšinstva do nove volitve, dokler novo izvoljeni načelnik nastopi svoje mesto.

§. 19.

Načelnikovo področje.

Načelnik, ali kadar je on zadržan, njegov namestnik, zastopa zadrugo proti vnajnem svetu, vodi in nadzoruje vse poslovanje, podpisuje vse odpravke ter oskrbuje vsa tekoča opravila.

On sprejema vse zadrugi ali njé starejšinstvu poslane oblastvene razpise in drugačne vloge, ter rešuje vse stvari, katere ne potrebujejo sklepanja; on sklicuje zbor in starej-

šinstvo v posvete, vodi taiste, ter jim predseduje. On oskrbuje odpravek in svršbo sklepov, katere je vkrenil zbor ali starejšinstvo. Kadar načelnik misli, da ne more prevzeti odgovornosti za sklep zbora ali starejšinstva, tedaj ga ustavi ter ga takoj predloži, oziroma vprašavši združni zbor obrtnemu oblastvu v razsodbo. Načelnik mora vpisavanje v delavsko knjigo na podlagi §. 80. *d*) obrt. zak. gledé vsih združnikov potrditi, pozvati prvomestnika zbora pomočnikov, da skliče zbor (§. 120. obrt. zak.) in sklicati prvi občni zbor združne bolniške blagajnice (§. 121. *h*) obrt. zak.). Tudi določi in odpusti po združnem zboru po številu potrjene služabnike zadruge in iste podučí o službenih poslih.

§. 20.

Združno imenje.

O vsem premičnem in nepremičnem imenji zadruge je napraviti inventar, katerega mora v redu držati starejšinstvo. Upravlja je združno imenje in dohodke se je starejšinstvu ravnati po letnem proračunu, katerega je odobril zbor. Dovoljeno pa je starejšinstvu, a to le ako je nujna potreba, v proračun postavljeni znesek prekoračiti v teku leta za 50 gld. (petdeset goldinarjev) a. vr., a to le za združne namene. K vsakem drugemu prekoračenju proračuna potrebno je pritrjenje združnega zbora, katero ima starejšinstvo ko se prihodnjič snide, združni zbor izposlovati.

§. 21.

Gospodarjenje z združnimi noveli.

V združno blagajnico se stekajo:

- a*) dohodki iz združnega imenja ;
- b*) sprejemnine novo vstopivših članov ;
- c*) vse redovne kazni ;

- d)* vsako leto na združne člane porazdeljene doklade;
- e)* sprejemnine in oprosnine učencev;

Pod *b) c) d) e)* navedeni združni dohodki se smejo po političnem oblastvu na prošnjo združnega starejšinstva siloma iztrjati.

Vrednostne papirje združne in novce v gotovini je hraniti v združni blagajnici, zneske nad 100 gld. naložiti je v eni ljubljanskih hranilnic plodonosno.

Blagajnico je hraniti pri načelniku in je pod ključem načelnikovem in pod sozaklepom blagajnika ter enega od leta do leta določujočega združnega odbornika. Blagajniške knjige ostanejo v rokah načelnikovih. Združni račun je vsako leto, to je za čas od 1. januarija do konca decembra vsakega leta skleniti ter ga predložiti v presojo prvemu združnemu zboru, ki se zbere po računskem sklepu. Načelniku mora biti za male, poprej ne proračunjene izdajke, pavšalna svota 30 gld. zmirom na razpolaganje.

§. 22.

Razsodišče.

Naprava razsodiškega odbora v smislu §. 114. *c)* (drugi stavek) zakona z dne 15. marcija 1883. l. (§. 1 *c)* drugi stavek pravil, ima namen, da razsoja prepire, ki nastanejo med združnimi člani iz razmer, v §. 114. odstavek 1. zakona z dne 15. marcija 1883 (§. 1. odstavek 1. teh pravil) omenjenih.

§. 23.

Nadzor.

Zadrugo nadzoruje mestni magistrat ljubljanski, kateremu pristoji pravica pritožbe zoper sklepe zborov ali starejšinstva, zaslišavši obe stranke, razsojati. Mestni ma-

gistrat postavlja posebnega komisarja, da pazi nad tem, da se pri zadrugi zakonito postopa. Prepiri o notranjih združnih stvareh spadajo jedino pred upravna oblastva. Pravoreдно storjene sklepe združnega zbora, ki se tičejo takšnih združnih stvari, kakeršne oskrbovati je zadruga po zakonu dolžna, naj obrtno oblastvo na prošnjo starejšinstva po upravnem potu izvršuje.

§. 24.

Imenje zadruge.

Ako se ta zadruga razdruži, ne da bi se preobrazila v novo zadrugo v smislu postave z dne 15. marcija 1883, drž. zak. št. 39, tedaj se nje imenje odkaže mestni občini ljubljanski, katera mora isto odmenjati v občno-koristne namene, posebno za ustanovitev in vzdrževanje obrtnih učilišč, ter o načinu, kako misli imenje porabiti, pridobiti odobrenja političnega deželnega oblastva.

§. 25.

V vseh slučajih se je držati naslednjih načel:

- a) pravice tretjih oseb ostanejo nedotaknene po razdružbi ali preobrazbi te zadruge, plačati je zatorej pred vsem dolgove, ako jih je zadruga kaj imela, ter izpolniti druge njene dolžnosti;
- b) skrbeti je za to, da se ustanove in odmenila zadruge ne odtegnejo svojemu namenu.

§. 26.

Prav tako ostajajo v veljavi bremena, katera iz zasobno-pravnih naslovov ali iz ustanovin obtežujejo imenje zadruge in pa pravice prejšnjih članov in pripadnikov (prijedružencev) zadruge do tistih koristi, katere bi jim bile šle pri daljšem obstanku zadruge in njenega imenja.

§. 27.

Pravila (štatut) razsodiškega odbora (§§. 122. do 124. zakona z dné 15. marcija 1883), potem pravila pomočniškega zbora (§§. 120. in 120. a) zakon z dné 15. marcija 1883), naposled pravila bolniške blagajnice (§§. 121. do 121. h) zakon z dné 15. marcija 1883) so celovit del združnih pravil.

V Ljubljani, 15. novembra 1892.

Franc Ferline,
zadružni načelnik.

— x —

Štev. 2240.

„Predstojéča pravila se v smislu §. 126. zakona z dné 15. marca 1883 drž. zak. št. 39 potrde.“

C. kr. deželna vlada v Ljubljani

dne 14. februvarja 1893.

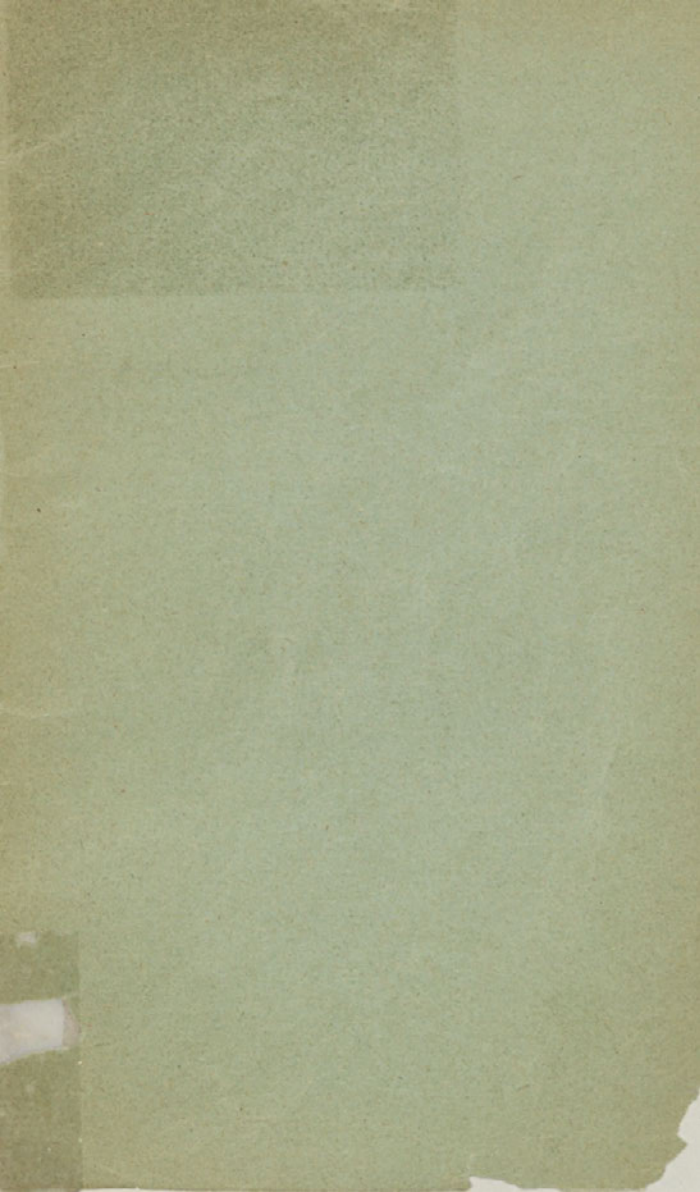
(L. S.)

Hein m. p.

1893.

Založba združnega načelništva.

Natisnila Klein in Kovač.

Slovenska knjižnica

6K M

B 2865

66009002029

COBISS ©